

Herinneringen aan vervoerbedrijf W.C. Tensen (samengesteld door Dick van der Goot)

10. Wat nog aan Tensen herinnert 1980-2007 (deel D)

D. Overige erfgenamen van Tensen-materieel (1980-2006)

Fassbender-Valks

Slechts vijf van de dertien ex-Tensen-bussen die de VAD in 1980 aan Fassbender-Valks te Schijndel overdroeg, kwamen weer in actieve dienst. Deze kregen de wagennummers **25 tot en met 29**. Dit waren, in die volgorde, de nummers 19, 35, 20, 36 en 22 uit het wagenpark van Tensen. De overige dienden kennelijk slechts als plukbus.

Uitgaande van een foto van de Fassbender-Valks 28 waarover ik beschik, werden deze bussen wit geschilderd met een oranje-rode band (niet het Tensen-rood, zo te zien). Het wagennummer werd in het hokje voor het lijnnummer geplaatst. Ze zijn waarschijnlijk alleen voor groepsvervoer ingezet. De tijd dat de BBA veelvuldig (spits)diensten uitbesteedde aan dit soort bedrijven met een vestiging in het eigen vervoergebied, was nog niet angebroken (mocht iemand toch ooit zo'n ex-Tensen-wagen op een BBA-lijndienst hebben aangetroffen, dan houd ik mij natuurlijk aanbevolen voor nadere informatie!).

Fassbender-Valks 28 (ex-Tensen 36) op 27-07-1981. Foto: Bob Wijnveldt

Bus 28 was in 1982 uitgerangeerd. De 25, 26, 27 en 29 hielden het vol tot 1983. Daarmee was het “platte-voorkant”-model van ZABO verleden tijd.

Cramers

Bus 1 (ex-BBA) van Cramers te Sittard. Foto: Ton Dieben

Nog net op tijd ontdekte ik een interessant vervoerbedrijf in het zuidelijk deel van Limburg. Tot 1981 onderhield Cramers, gevestigd te Grevenbicht, lijndiensten tussen Geleen, Grevenbicht, Born en Sittard. Ook verrichtte Cramers veel groepsvervoer voor de DAF(-auto)-fabrieken te Born.

Nadat de personenautodivisie van DAF was overgenomen door Volvo, achtte Cramers het raadzaam, voortaan met Volvo- in plaats van DAF-bussen op de weg te verschijnen. Om bedrijfseconomische redenen werden echter vooral (zeer) oude Volvo's tweedehands aangeschaft. Voor de lijndienst tikte men enkele BBA-Volvo's uit de periode 1958-1960 op de kop, die tussentijds een tweede carrosserie van ZABO hadden gekregen en daarom wat langer dan gebruikelijk mee konden. De laatste hiervan bleven bij Cramers tot 1980. Het gaf een hele "kick", kort daarvoor nog in een redelijk modern uitziende ZABO-bus te kunnen stappen die bediend werd als en de geluiden produceerde van een Tensen-Volvo uit reeds vervlogen tijden!

Cramers 1 onderweg naar Sittard. Foto: Dick van der Goot (Born, 12-04-1979)

In 1979 en 1980 ging Cramers toch nog over op geheel nieuwe lijnbussen: de Volvo B58/Hainje-wagens 15 tot en met 18. Deze leken als twee druppels water op de serie 3344 tot en met 3347, die op bestelling van Tensen in 1980 aan de VAD werd geleverd.

Maar niet lang daarna zag Cramers zich genoodzaakt, zijn lijndiensten over te dragen aan de NS-dochter Verenigd Streekvervoer Limburg (VSL). VSL kreeg in luttele jaren tijd alle particuliere openbaar-vervoerbedrijven in Zuid-Limburg van de weg. VSL nam ook de vier lijnbussen van Cramers over en hernummerde ze achtereenvolgens tot 9-06, 9-07, 0-08 en 0-09 (nog volgens het typische wagennummersysteem dat stamde uit het LTM-tijdperk, waarbij eerst het laatste cijfer van het bouwjaar werd vermeld, vervolgens een streepje en dan een volgnummer). Volvo's waren voor VSL echter volstrekt vreemde eenden in de bijt en ook het interieur van deze Hainje-bussen was afwijkend. De ex-Cramers-bussen schoven in 1985 dan ook door naar de TET, een bedrijf waarbij ze nauwelijks uit de toon vielen. De TET gaf aan deze wagens eerst de eigen nummers 42 tot en met 45 en pas veel later de nummers die zij in de VSN-administratie allang hadden: 3350 tot en met 3353 (6). Als enige Volvo van het type B58 maakte de 3353 zelfs nog net de overgang naar Connexxion in 1999 mee, zij het in een "inferieure" rol als anti-vandalismebus.

De TET 45 (VSN 3353) was de voormalige 0-09 van VSL en de voormalige 18 bij Cramers.
Foto: Dick van der Goot (Almelo, 28-11-1986)

Als groepsvervoerbedrijf bleef Cramers azen op tweedehands Volvo's. Het kwam voor Cramers goed uit - en hierin ligt de werkelijke aanleiding om een perikoop aan dit bedrijfje te wijden - dat de VAD vrij snel af wilde van de handgeschakelde, van relatief smalle deuren voorziene Volvo/ZABO-lijndienstwagens, zodat beide bedrijven goede zaken met elkaar konden doen.

De Cramers 15 was de voormalige 2 resp. 3356 bij Schutte en VAD Stadsdienst Zwolle. Foto: Dick van der Goot (Grevenbicht, 06-06-1988)

Nadat er al enkele van Schutte afkomstige ZABO's van de VAD naar Cramers waren verhuisd, togen in 1986 de voormalige Tensen-bussen 3313, 3327 en 3332 zuidwaarts. De 3313 werd bij Cramers bus **14**, de 3327 bus **5** en de 3332 bus **13**. Bij Cramers werden de bussen beige met blauw.

In 1987 veranderde VAD-bus 3310 in Cramers-bus **4**. In 1988 kwamen tenslotte de 3302, 3330 en 3331 van de VAD over om bij Cramers te worden vernummerd in respectievelijk **11**, **2** en **18**.

Deze bus 4 van Cramers was de voormalige 3310 bij VAD en de voormalige 10 bij Tensen. Foto: Dick van der Goot (Grevenbicht, 20-07-1988)

Van deze oorspronkelijke Tensen-bussen zette Cramers in 1988 de **5** aan de kant, in 1989 de **14** en in 1990 de nummers **4** en **13**. Bus **18** verdween in 1991, maar duikt in 1992 weer op in Portugal! De overgebleven bussen **2** en **11** gingen in 1991 mee met de overname van Cramers door Thijssen, een toer- en groepsvervoerbedrijf uit het nabijgelegen Geulle.

(6) = In de NS/ESO/VSN-nummering ontstond aldus in de 80-er jaren een 3300-groep, die een zeer grote variëteit aan uiterlijke verschijningsvormen kende, maar uitsluitend uit Volvo's bestond! Dat laatste kwam verder alleen voor bij de minder gevarieerde 3200-groep (BBA- en TET-Volvo's) en bij de 0900-groep (BBA-Volvo's). De TET vulde de in dit verhaal reeds genoemde wagennummers aan met de Volvo/Den Oudsten-bussen 3398 en 3399, die oorspronkelijk de TET-nummers 121 en 122 vertoonden en met het Cumulo-systeem voor opslag van bij het remmen vrijkomende energie waren uitgerust. Later werden diverse andere Volvo's bij de TET en bij haar kortstondige dochter TAD voorzien van opengevallen of nog niet gebruikte 3300-nummers: 3300 t/m 3317, 3319 t/m 3334, 3348, 3349, 3356; en bij de GVM de Arnhemse Volvo-stadsbussen 3359 t/m 3363, waarvan de laatste ook nog achtereenvolgens in Deventer, Zutphen, Apeldoorn en

Almere heeft gereden. Bus 3361 bleef nog lang actief bij Connexxion als "ontijzelingsbus" voor het Arnhemse trolleyneet.

Thijssen

Thijssen 9 (voorheen Cramers 2, VAD 3330 en Tensen 30) met ex-Stadsbus Maastricht-stadsbussen en achterzijde van Thijssen 18 (voorheen Cramers 11, VAD 3302 en Tensen 2).
Foto: Dick van der Goot (Geulle, 23-04-1991)

De voormalige Cramers-bus 2 werd bij Thijssen vernummerd in **9**. Op de voordeur prijkte echter nog steeds een gele sticker met het vroegere wagennummer 3330, die aan het VAD-tijdperk herinnerde. Aan de overgenomen bus 11 van Cramers, ooit de 2 bij Tensen, gaf Thijssen het wagennummer **18**. De overwegend witte kleur van de 9 was de toerwagenkleur van Thijssen. De 18 werd in een mooie pistachegroene kleur overgeschilderd, de kleur van Thijssen's schoolbussen.

Thijssen 9 met van Stadsbus Maastricht afkomstige Volvo/Hainje-stadsbussen. Foto: Dick van der Goot (Geulle, 23-04-1991)

Deze twee Volvo/ZABO's verkeerden bij Thijssen overigens in uitstekend gezelschap. Bijna alle toerwagens van Thijssen van die tijd waren Volvo's. Tot het groene deel van het wagenpark behoorden nog enkele van Stadsbus Maastricht overgenomen Volvo/Hainje-bussen (1^e generatie standaardstadsbussen) en enkele DAF/ZABO's die op stadsdiensten van de BBA hadden gereden.

Thijssen 18 met van BBA afkomstige DAF/ZABO-stadsbus. Foto: Dick van der Goot (Geulle, 23-04-1991)

Desalniettemin zijn deze bussen **9** en **18**, de laatste twee ZABO-lijnwapens uit het wagenpark van Tensen, niet langer dan tot 1993 bij Thijssen in dienst geweest.

Stichting Veteraan Autobussen

Maar laten we de **46** niet vergeten. Deze Volvo/ZABO-bus uit 1961 werd na 15 dienstjaren door Tensen in feite geschonken aan de Stichting Veteraan Autobussen (SVA). De bus is in de loop van de tijd in verschillende stallingen van deze stichting ondergebracht: onder andere te Grave, Arnhem, Vaassen, Aalsmeer en Lieren. Ondanks dat de bus, zoals ik althans in 2013 voor het laatst te Lieren constateerde, nog redelijk goed in de rode verf zit en – naar verluidt – de motor bij verhuizingen nog gemakkelijk aan de praat te krijgen was, is er heel wat werk voor nodig om bussen zoals deze inzetbaar te doen zijn voor evenementen. Omdat de SVA over veel bussen en relatief weinig (vrijwillige) medewerkers beschikt, kunnen dienaangaande moeilijk harde verwachtingen worden uitgesproken.

De voormalige bus 46 van Tensen kwam in handen van de Stichting Veteraan Autobussen. Foto: archief "Openbaar Vervoer in Boskoop"

Grijó

Lange tijd leefde ik ten onrechte in de veronderstelling dat er geen andere voormalige Tensen-bussen meer bestonden dan de SVA-museumbus 46.

In een zeer lezenswaardig verslag van een lijnbustocht door Noord-Portugal in aflevering 09-2004 van de "Autobuskroniek" beschreef Harry Laming echter een ontmoeting met een ZABO-bus op een marktdag in het voorjaar van 2004 te Espinho. Deze bus reed onder het wagennummer 47 voor A.V. Grijó vanuit het nabijgelegen plaatsje Grijó. Het bleek de voormalige bus 18 van Cramers te zijn, ofwel de ex-VAD 3331, ofwel de ex-Tensen 31!!! De 27 jaar oude bus reed in deze omgeving nog lijndiensten alsof dat niets bijzonders was. Het bedrijf beschikte ook nog over enkele Volvo/ZABO-bussen die uit het wagenpark van de BBA afkomstig waren.

Bus 47 van A.V. Grijó te Espinho op 24-05-2004. Foto: Harry Laming

Bus 47 van A.V. Grijó verlaat de opstelplaats te Espinho voor zijn volgende dienstrit op 24-05-2004. Foto: Harry Laming

Twee jaar later keek ik zelf in deze omgeving rond en reisde ik vanuit Porto met een Volvo B10M-bus van A.V. Grijó naar het gelijknamige dorp. Te Porto en onderweg was ik al meerdere bussen van het bedrijf tegengekomen, maar geen enkele ZABO. Bij het binnenrijden van Grijó kon ik direct al een blik werpen op een opstel terrein met diverse bussen van het bedrijf, maar ook daaronder ontdekte ik geen voormalige Nederlandse bus (alhoewel ik er later de Volvo/Jonckheere-bus 49, ofwel de voormalige bus 62 van Ruijs, aantrof, maar daar zocht ik niet echt naar). Ik nam mij voor, dan maar in het dorpscentrum over te stappen op de direct aansluitende bus naar Espinho, een wat grotere plaats in de buurt, die misschien wat meer leuks op busgebied te zien zou geven Maar wie schetst mijn geluksgevoel, enkele minuten later, toen ik zag welke bus gereed stond om de aansluiting over te nemen: zowaar de inmiddels 29 jaar oude bus 47! Zodoende kreeg ik zelfs de gelegenheid om nog eens met deze ex-Tensen-bus mee te rijden en dat in een stukje film vast te leggen. Afgezien van de buitenbeschildering namens AV Grijó en de toegevoegde gordijntjes, die er in de Portugese lijnbussen gewoon bij horen, was er verrassend weinig aan de bus veranderd; mijn dagen in Portugal konden niet meer stuk!